

ASSIGNATURA: Teoria i història del periodisme

ESTUDIS: PER

CODI: THPER

TIPUS: Troncal CURS: 4 SEMESTRE: 1Q

CRÈDITS hores/setmana: 5 crèdits

CRÈDITS ECTS: 4 crèdits

PROFESSOR: Dr. Francesc Canosa Farran

IDIOMA: Català

PREREQUISITS: No n'hi ha

CONEIXEMENTS PREVIS: No n'hi ha

ASSIGNATURES QUE S'HAN DE CURSAR SIMULTÀNIAMENT: No n'hi ha

DESCRIPCIÓ ASSIGNATURA: *Teoria i història del periodisme* analitza l'evolució que ha experimentat la premsa escrita per tal que l'alumne conegui d'on ve la manera de plantejar-se i de fer-se avui els mitjans de comunicació impresos, així com les tècniques i els gèneres que hi predominen. Amb aquesta filosofia, el temari arrenca analitzant el tipus de periodisme imperant a finals del segle XIX, per dissecionar després els primers canvis fruit de la irrupció de les noves condicions socioeconòmiques, les que portaran al naixement de la premsa de masses i, amb ella, les noves maneres de fer i entendre el periodisme. L'anàlisi, que arriba fins la premsa contemporània, es realitza a partir de l'estudi de la trajectòria de periodistes, de la lectura de textos i de l'anàlisi de les capçaleres que han fet possible aquesta evolució.

OBJECTIUS ASSIGNATURA:

- 1) Reconèixer les diverses etapes de l'evolució de la premsa en els darrers 200 anys i de les seves principals característiques socioeconòmiques, tècniques i periodístiques.
- 2) Conèixer aquelles grans figures periodístiques que han marcat cada període de la premsa escrita, ja sigui per les seves funcions professionals como per la seva aportació estilística als diversos gèneres literarioperiodístics.
- 3) Que l'alumne incrementi els seus futurs recursos professionals a partir de la incorporació de tècniques, estils i enfocaments periodístics extrets dels anàlisis fets durant el curs.

CONTINGUTS:

- 1) La realitat a un pam: el costumisme. De Larra a Robert a Robert
- 2) Els moderns. Barcelona-París, passant pels paradisos artificials.
- 3) El periodisme brúixola. Orientació i compromís. Émile Zola, Joan Maragall
- 4) Els nous. L'articulisme endreçat i polític. Eugeni d'Ors.
- 5) Oh! Europa! Corresponsals i enviats especials. Eugeni Xammar, Josep Pla, Agustí Calvet (Gaziel)
- 6) Explicar el món: el reportatge novel·lat. Dos nord-americans (John Reed, Ernest Hemingway), un rus (Ilya Ehrenburg) i un català (Domènec de Bellmunt).
- 7) La República dels periodistes i les masses I. Articulisme i crònica de còctel i terrassa. Carles Soldevila; Josep Maria de Sagarra
- 8) La República dels periodistes i les masses II. Un cos d'elit anomenat reporters. Josep Maria Planes; Irene Polo & C.O.
- 9) La Guerra Civil, la Guerra de la propaganda: Fotos, morts i humor. Fotoperiodisme, crònica de trinxera i periodisme satíric.

- 10) Escrivint a les fosques: el franquisme. Censura i resistència periodística.
- 11) El nou periodisme: dels Estats Units al món i de Tom Wolfe a *Tele-estel*.
- 12) La transició de, i del, paper.

METODOLOGIA:

L'assignatura s'imparteix mitjançant:

- Classes magistrals, amb suport de material audiovisual divers.
- Lectures de textos fora de l'horari de classe per part dels alumnes.
- Treballs individuals a partir dels textos, dins i fora de l'horari de classe.
- Intercanvi de comentaris i exposició a classe dels alumnes amb el professor.

AVALUACIÓ:

--A (85%) y D (15%).

CRITERIS D'AVUACIÓ DE RESULTATS:

Objectiu 1:

- L'estudiant ha de demostrar haver assimilat els conceptes clau de cada període analitzat. (A i D).

Objectiu 2:

- L'estudiant ha de saber reconèixer les característiques essencials dels periodistes que, en determinats gèneres i èpoques, encara marquen avui l'exercici de la professió. (A i D).

BIBLIOGRAFIA:

- AA.VV: *200 anys de premsa diària a Catalunya. 1792-1992*. Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya / Fundació Caixa de Catalunya, 1995.
- CALVET, Agustí (Gaziel). *Història de La Vanguardia (1881-1936)*. Barcelona: Empúries, 1994.
- CANOSA, Francesc (ed.). *La Barcelona pecadora* de Domènec de Bellmunt. Barcelona: A Contravent, 2009.
- CANOSA, Francesc; VILA, Enric (coord.). "Els clàssics del periodisme català: de la Renaixença a la Guerra Civil". A: *Trípodos* (núm. 20, gener de 2007).
- CASASÚS, Josep Maria. *Periodisme català que ha fet història*. Barcelona: Proa, 1996.
- CASASÚS, Josep M. *Artículos que dejaron huella*. Barcelona: Ariel, 1994.
- CHILLÓN, Albert: *Literatura y periodismo*. Barcelona; València: *Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat Jaume I, Universitat de València*, 1999.
- D'ORS, Eugeni. *Glosari*. Barcelona: Quaderns Crema: 1990-2005.
- EHRENBURG, Ilya. *La fábrica de sueños*. Barcelona: Melusina, 2008.
- Corresponsal en España*. Madrid: Prensa Ibérica, 1998.
- FERRÉ, Carme. *Intel·lectualitat i cultura resistents. Serra d'Or 1959-1977*. Cabrera de Mar: Galerada, 2000.
- FIGUERES, Josep Maria. *12 periodistes dels anys trenta*. Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya; Diputació de Barcelona, 1994.
- GELI, Carles; Huertas Josep Maria. *Mirador: la Catalunya impossible*. Barcelona: Proa, 2000.
- GÓMEZ MOMPART, Josep Lluís. *La gènesi de la premsa de masses a Catalunya*. Barcelona: Pòrtic, 1992.
- GUILLAMET, Jaume. *Història del periodisme. Notícies, periodistes i mitjans de comunicació*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2005.
- HEMINGWAY, Ernest. *La Guerra, los Toros, Cuba, Àfrica y mi mujer*. Madrid: Temascinco, 1996.
- LARRA, Mariano José de. *Artículos*. Madrid: Alianza Editorial, 2008.

- PILGER, John (ed.). *¡Basta de mentiras!* Barcelona: RBA, 2005.
- PLA, Josep. *Obra Completa*. 46 vol. Barcelona: Destino, 1966-1983.
- PLANES, Josep Maria. *Planes d'esport*. Barcelona: Proa, 2007.
- Els gàngsters de Barcelona*. Barcelona: Proa, 2002.
- Nits de Barcelona*. Barcelona: Proa, 2001.
- POLO, Irene. *La fascinació del periodisme. Cròniques (1930-1936)*. Barcelona: Quaderns Crema, 2003.
- PORCEL, Alexandre (ed.). *La Crónica de Destino*. 2 Vol. Barcelona: Destino, 2003.
- REED, John. *Mèxic insurgent*. Barcelona: Edicions de 1984, 2001.
- Diez días que estremecieron el mundo*. Madrid: Akal, 2004.
- ROBERT, Robert. *Barcelona avui en dia*. Barcelona: Empúries, 2004.
- RUSIÑOL, Santiago. *Desde el Molino*. Barcelona: Parsifal, 1999.
- SAGARRA, Josep Maria. *L'aperitiu*. Vol 1, 2. Barcelona: Selecta, 1981.
- SENTÍS, Carles. *L'instant abans del 36*. Barcelona: La Campana, 2004.
- Viatge en transmiserià*. Barcelona: La Campana, 1995.
- El procés de Nuremberg*. Barcelona: La Campana, 1995.
- SINOVA, Justino. *La censura de premsa durante el franquismo*. Barcelona; Madrid: Random House Mondadori; Espasa-Calpe, 2006; 1989.
- SOLDEVILA, Carles. *Fulls de dietari*. Barcelona: Edicions 62, 2004.
- SOLÀ, Lluís. *Papitu (1907-1937) i les publicacions eroticosicalíptiques del seu temps*. Barcelona: Dux, 2008.
- La caricatura político i social a Catalunya (1865-2005)*. Barcelona: Dux, 2005.
- TASIS, Rafel; TORRENT, Joan. *Història de la premsa catalana*. Barcelona: Bruguera, 1996.
- TRABAL, Francesc. *De cara a la paret*. Barcelona: Quaderns Crema, 1985.
- TRESSERRAS, Joan Manuel. *D'ací i d'allà. El primer magazin català d'estil europeu*. Barcelona: Àmbit Serveis Editorials, 1995.
- WOLFE, Tom. *El nuevo periodismo*. Barcelona: Anagrama, 2000.
- XAMMAR, Eugeni. *L'ou de la serp*. Barcelona: Quaderns Crema, 1998.
- Seixanta anys d'anar pel món*. Barcelona: Quaderns Crema, 1991.
- Cròniques desde Berlín (1930-1936)*. Barcelona: El Acantilado, 2005.
- ZOLA, Emile. *Yo acuso*. Madrid; Barcelona: Prensa Ibérica, 1996; Anagrama, 1998.

BIBLIOGRAFIA i/o MATERIAL COMPLEMENTARI:

- Bibliografia específica, periodística i històrica, de cada punt del temari.
- Articles de premsa i revistes de tots els periodistes analitzats en el curs.
- Pàgines web concretes de personatges i contextos sociopolítics tractats.

PREPARAT PER: Francesc Canosa

DATA DE LA DARRERA REVISIÓ: Juliol 2009